Σάββατο του Λαζάρου: «Ἡ πάντων χαρά» (Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος – θεολόγος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 27 Απριλίου, 2024

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ διανύσαμε ἤδη τὴν κύρια περίοδο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου καὶ ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων ἀποτελοῦν τὸν «λαιμό» ποὺ συνδέει τὸν «κορμό» τοῦ Τριῳδίου μὲ τὴν «κεφαλή», τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα, τὴν Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν, ποὺ θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὴν κορύφωση, στὸν Σταυρὸ καὶ τελικὰ στὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας.

Γι’ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο στὴν λειτουργική γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ διπλῆ αὐτὴ ἑορτή, τοῦ Λαζάρου καὶ τῶν Βαΐων, ὀνομάζεται «*προοίμιο τοῦ Σταυροῦ*», διότι μᾶς εἰσάγει στὸν ἑορτασμὸ τῶν σωτηρίων παθῶν καὶ τῆς λυτρωτικῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἔτσι τὸ τυπικὸ τοῦ **Σαββάτου τοῦ Λαζάρου** δὲν ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνο τῶν Σαββάτων, γενικῶς, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένα στοὺς κεκοιμημένους. Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀναστάσιμο Σάββατο, ποὺ ὑμνολογικὰ προαναγγέλλει τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου «*λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων*» (Μάρκ, ιστ’ 2). Ὁ Ὄρθρος τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου μὲ τὰ ἀναστάσιμα Εὐλογητάρια, τὸ «*Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι*…» θυμίζει τὸν κυριακάτικο ἀναστάσιμο Ὄρθρο, στὴν Θεία δὲ Λειτουργία ἀντὶ τοῦ Τρισαγίου ἀκοῦμε «*Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε*…», ὅπως στὶς μεγάλες «φωτιστικές» ἑορτές.

Ἐξ ἄλλου τὸ Ἀπολυτίκιο τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου ἀναφέρεται ἀφ’ ἑνὸς μὲν στὴν κοινὴ ἀνάσταση ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ποὺ πιστοποιεῖ ὁ Χριστὸς μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου, ἀφ’ ἑτέρου δὲ προεξαγγέλλει τὸ πάθος τοῦ Κυρίου, ποὺ ξεκινάει μὲ τὴν εἴσοδό του στὰ Ἱεροσόλυμα τὴν ἑπομένη ἡμέρα, τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων. Ἡ θριαμβευτική του ὑποδοχὴ ἀπὸ τοὺς παῖδες μὲ τὰ σύμβολα τῆς νίκης, τὰ βάϊα, προεικονίζει τὴν θριαμβευτική του νίκη ἐπὶ τοῦ θανάτου, ὁ δὲ ὕμνος τῶν παίδων στὸν Βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ τὸν ὕμνο πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων στὸν ἐπουράνιο Βασιλέα.

Καὶ στὰ ὑπόλοιπα ὅμως τροπάρια τοῦ σταυροαναστάσιμου αὐτοῦ Σαββάτου τονίζεται ἡ κυριαρχία τῆς ζωῆς ἐπὶ τοῦ θανάτου. Στὰ Ἐξαποστειλάρια ἀναφέρεται ὅτι ὁ Χριστὸς «*διὰ Λαζάρου ἤδησκυλεύει*» τὸν θάνατο, γεγονὸς ποὺ ὠθεῖ τὸν ὑμνογράφο νὰ ἀναρωτηθῆ: «*ποῦ σου, Ἅδη, τὸ νῖκος; Τῆς Βηθανίας ὁ κλαυθμὸς νῦν ἐπὶ σέ* (τὸν

θάνατο) *μεθίσταται*», οἱ δὲ λαοὶ «*γεραίρουν*» (τιμοῦν) τὸν Χριστό, διότι «*εἰς τέλος ὀλέσει*», θὰ ὁδηγήσῃ στὴν ὁλοκληρωτικὴ ἀπώλεια τὸν Ἅδη μὲ τὸν δικό Του θάνατο!

Ἡ ἴδια ἀναστάσιμη διάθεση κυριαρχεῖ καὶ στοὺς Αἴνους τῆς ἡμέρας, ὅπου ὁ Χριστός «*ἀνάστασις καὶ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχων*» προμήνυσε «*δι' ἑνὸς προσφιλοῦς* (τοῦ Λαζάρου) *τὴν πάντων ἀνθρώπων ἐκφθορᾶς ἐλευθερίαν*»! Καὶ γενικῶς στὰ τροπάρια ἐπισημαίνεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ «*συμπάθεια*» τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Ἰησοῦ ποὺ θρηνεῖ γιὰ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο τῶν «προσφιλῶν» του δημιουργημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τονίζεται ἡ «*θεϊκὴ ἰσχύς*», ποὺ μόνη αὐτὴ «*αὐτεξουσίῳ θελήματι*», «*ζωηφόρῳ νεύματι*» καὶ «*φωνῇ μεγάλῃ*» ζωοποιεῖ «τὸν φίλον» καὶ ὁλόκληρη τὴν «φίλη» ἀνθρώπινη ὕπαρξη, ποὺ **ὁ ἴδιος ἔπλασε γιὰ τὴν ζωὴ καὶ ὄχι γιὰ τὸν θάνατο**.

Στὸ πρόσωπο λοιπὸν τοῦ Λαζάρου ὁ Χριστὸς ἀνασταίνει τὴν παλαιωθεῖσα καὶ νεκρωθεῖσα διὰ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἁμαρτίας μεταπτωτικὴ ἀνθρώπινη φύση. Ὅπως ὁ ἀγαπημένος του φίλος, ὁ Λάζαρος, ἀπέθανε, ἔτσι καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, τὰ ἀγαπημένα του δημιουργήματα, ὑπόκεινται στὸν ἴδιο ἀναπότρεπτο νόμο.

Ποιός θὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸν μεγάλο αὐτὸν δυνάστη; Μόνο ἕνας ποὺ μᾶς συμπαθεῖ, συμπάσχει μαζί μας, συναισθανόμενος τὴν θλίψη, τὴν ὀδύνη καὶ τὸν σπαραγμό μας, τὴν ἀπόλυτη ἀδυναμία μας μπροστὰ στὴν «παντοδυναμία» τοῦ Ἅδη. Νὰ γιατὶ ὁ Κύριος «*ἐδάκρυσε*». Κατενόησε τὸ ἀνθρώπινο δράμα ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς Θεὸς θέλησε νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὰ «αἰώνια» δεσμά μας.

Μόνον Ἐκεῖνος μπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ, διότι, ὅπως λέγει στὴν Μάρθα: «*ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται*» καὶ μάλιστα «*εἰς τὸν αἰῶνα*» (Ἰωάν., ια' 25-26). Βεβαίως, ὅλοι ἐμεῖς οἱ πιστεύοντες, ὅπως καὶ ἡ Μάρθα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατανοήσωμε πῶς μπορεῖ ἕνας τεταρταῖος νεκρός, ποὺ «*ἤδη ὄζει*», νὰ ἀναστηθῆ!

Ὁ Κύριος, βεβαίως, ποὺ γνωρίζει τὴν ἀμφιβολία τοῦ λογικοῦ μας, μᾶς ἐνισχύει: «*οὐκ εἶπον σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;*» (ὅ.π., 40), ποὺ ἑρμηνεύεται περίπου ὡς: «Ἔχε ἐσὺ ἐμπιστοσύνη σὲ μένα, καὶ ἐγὼ θὰ ἐνεργήσω, ὅπως γνωρίζω»,ἢ ἀλλοιῶς: «Κάνε ἐσὺ αὐτὸ ποὺ σοῦ ἀναλογεῖ ὡς ἄνθρωπος καὶ ἄφησε τὰ ὑπόλοιπα πάνω μου».

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς βάζει τοὺς «περιεστῶτες» νὰ ἀποκυλίσουν τὸν λίθο, ἐπειδὴ μποροῦσαν νὰ τὸ κάνουν, ἐνῶ ὁ ἴδιος προσεύχεται στὸν Θεὸ Πατέρα νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ στὴν θεϊκή του ἐνέργεια. Ἀξίζει νὰ προσέξωμε ὅτι, ὅπως γιὰ τὴν ἀποκύλιση τοῦ ὀγκώδους λίθου ἀπαιτεῖται ἡ συνέργεια τῶν ἀνθρώπων, ἔτσι καὶ γιὰ τὴν ἐπιτέλεση τοῦ θαύματος ἀπαιτεῖται ἡ συνέργεια Πατρὸς καὶ Υἱοῦ! Τὴν συνεργασία αὐτὴν τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος (ἡ δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

θὰ φανερωθῆ τὴν Πεντηκοστή), ποὺ ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα καὶ γιὰ τὴν δική μας ἀνθρώπινη συνεργασία, τὴν ἔχομε δυστυχῶς οἱ ταλαίπωροι ἄνθρωποι λησμονήσει καὶ γι’ αὐτό, χωρὶς Θεὸ καὶ χωρὶς ἑνότητα, βαδίζομε ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο!

Καλούμαστε, λοιπόν, ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἐξασθενημένοι ἀπὸ τὴν ἀπιστία ἄνθρωποι, ἔστω καὶ τώρα, τὴν ὕστατη γιὰ τὴν σωτηρία μας στιγμή, νὰ ἐμπιστευτοῦμε ἐπὶ τέλους τὸν «*φιλάνθρωπο*», «*συμπαθῆ*» καὶ ἐλεήμονα Θεό, καὶ νὰ δεηθοῦμε σὲ Αὐτόν, τὸν μόνον Παντοδύναμο, τὸν ζῶντα καὶ ἀληθινὸ Θεό, τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης, νὰ «*ἐξαναστήσῃ*», ὅπως τὸν Λάζαρο, καὶ ἐμᾶς, τοὺς «*νεκροὺς τοῖς πάθεσι*», τοὺς φθαρμένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τοὺς πληγωμένους ἀπὸ τὴν ἀπάτη, τὸν φθόνο καὶ τὴν δολιότητα τοῦ «ἀντικειμένου».

Μόνον Ἐκεῖνος ποὺ εἶναι «*ἡ πάντων χαρά, ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς, ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, ἡ ἀνάστασις*» (Κοντάκιο Σαββάτου τοῦ Λαζάρου) ἔχει τὴν δύναμη νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ἀπὸ τὴν χώρα τῶν τεθνεώτων στὴν χώρα τῶν ζώντων, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο τῆς ἁμαρτίας στὴν Γῆ τῆς ἐπαγγελίας καὶ τῆς λυτρώσεως, ἀπὸ τὴν δυσωδία τοῦ τάφου στὴν εὐωδία τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ ὁ Ἴδιος εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ὁ μόνος ποὺ μᾶς ἀγάπησε «εἰς τέλος» καὶ ἀγωνίστηκε ἐμπράκτως γιὰ τὴν σωτηρία μας.

Εἴθε καὶ ἐμεῖς νὰ φανοῦμε ἀντάξιοι τῆς σταυρικῆς Του θυσιαστικῆς ἀγάπης καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦμε ἐφέτος στὸ εὐγενικό Του κάλεσμα, νὰ ἀνέβωμε μαζί Του στὰ Ἱεροσόλυμα, **νὰ συμμετάσχωμε στὸ Πάθος Του, σταυρώνοντας τὰ δικά μας πάθη, γιὰ νὰ γευτοῦμε καὶ τὴν χαρὰ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως**. Γένοιτο!